

Ture lørdag 15. september på Frøsamlernes Efterårsmøde – kl. 9-17

Til alle ture skal man huske beklædning m.m. til ophold i naturen. Det er en god idé at tage gummistøvler med – de skal måske ikke bruges alle steder, men vær parat.

Max. antal deltagere til hver tur er 20. Min. antal omkring 8. Vi ved altså ikke, om alle 5 kan gennemføres.

De første 2 ture besøger flere biotoper og byder på både bilture og længere gåture imellem:

1) **Mandø rundt.** Biotoper som faskingårdene, klitterne, strandeng, tagrørsforland, saltplanter, diger og marker – måske en plet hedemose. Noget om øens historie og nutidens projekter. Besøg i den gamle mølle og øens kirke. Øen rundt til fods og i bil m/ Birgit Pedersen, amatørbotaniker, der har haft sommerhus på Mandø i 20 år. Mulighed for at spise madpakker inde eller ude.

2) **Naturperler nord for grænsen** (den gamle). **Skærsø** – Danmarks østligste hedesø og en "lobeliesø", med en helt særlig flora i den næringsfattige sø og mose. **Vittrup Baun** i et fredet hedestykke. Og **Baldersbæk**, et unikt stykke dansk kulturhistorie - den største af egnens "Københavnplantager" fra omkring 1900, der viser tidens natursyn med tilplantning af heden. M/ Mogens Kjær Poulsen, botaniker, formand for Danmarks Naturfredningsforening Vejen (og tidligere frøsamler).

De næste 3 ture kombinerer natur, kultur og historie – og mulighed for lidt kortere vandringer:

3) **Museumsgården Kringsminde** v/ Fredericia, med en dejlig have, husdyr, og marker m. bl.a. gamle kålsorter, som indgår i én af "Det Grønne Fredericias" frivillige gruppers projekt om sund mad, inspireret af MaxVeg. Frøsamlerne kommer til at bistå dem omkring frøavl. "Persille-Gartneriet" ligger ved siden af, hvor en anden gruppe frivillige dyrker grøntsager som på de historiske persillegartnerier omkring byen, og passer en stor frugthave. Frivillige fra begge projekter deltager og fortæller. Om eftermiddagen tager vi en tur til skov og strand i **naturpark Lillebælt – på Trelde Næs** – med en lokalkendt guide. Madpakker og kaffe kan indtages inden døre.

4) **Geografisk Have i Kolding** m/ fhv. leder Astrid Jørgensen. Vidtstrakte plæner omgivet af store træer der er anbragt efter oprindelsesområde - Japan, Kina, Nordamerika m.fl. - for 100 år siden. Herudover Danmarks største rosensamling og adskillige haveanlæg som staudehave, krydder-og lægeurtehave, antistress-have og en økologisk urtehave. Efter frokost kører vi til **Skamlingbanken** m/ frøsamler, botaniker Torsten Krienke – og kigger ud over "det tabte land" med en dansk slesviger, der kender egnens historie som grænse-land til bunds.

NB: Det er muligt at slutte turen her med at se nærmere på mindesmærkerne, besøge udstillingspavillonen og gå en del af naturstien mod Lillebælt. Torsten foreslår en tillægstur for de mest eventyrlystne: Med gummistøvlerne til Svanemosen, en højmose med en særpræget natur (og lidt mere krævende og våde stier). Madpakker indtages inden døre.

5) **Jels søerne og Jels Skovene** m/ Janus Lynggard, der kan fortælle både om søernes istidshistorie, om skovene der er sidste rest af den gamle urskov, Farrisskoven, der strakte sig fra Lillebælt til Ribe – og om vikingebyen og Jels Natur og Planetsti. Madpakkes kan indtages under tag.

Efter frokost er der mulighed for at vandre lidt af den ny Kongeåstien, med start fra Frihedsbroen, der for 100 år siden endnu blev bevogtet af tyske og danske gendarmere. Der er en rundtur på begge sider af åen på ca. 7 km, men det er også muligt at gå kortere ture frem og tilbage med udgangspunkt i broen.